

**КІЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ І МЕТОДИК ЇХ НАВЧАННЯ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор

з науково-методичної та навчальної

роботи **O.B. Жильцов**

« 08 » 29 2016 року

3.2.2 ВСПП ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

напрям підготовки 6.010102 «Початкова освіта»
Педагогічний інститут

КІЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма №	1833
Іннє	
(підпись)	(прізвище, ініціали)
« ____ »	20 ____ р.

Київ – 2016 рік

Теоретичні основи німецької мови: роб. навч. прогр. [для студ. напр. підгот. 6.010102 «Початкова освіта»] / розробн. А.В. Соломаха – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016. – 17 с.

Розробник:

Соломаха Анжеліка Вікторівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов і методик їх навчання Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робоча програма обговорена на засіданні кафедри іноземних мов і методик їх навчання
Протокол від «7» вересня 2016 року № 1

Завідувач кафедри
іноземних мов і методик їх навчання

О.В. Котенко

Заступник директора
з науково-методичної
та навчальної роботи

М.А. Машовець

Структура РНП типова,
години звіreno

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	5
II. Тематичний план навчальної дисципліни	5
III. Програма навчальної дисципліни	
Змістовий модуль I. Історія НМ. Теоретична фонетика та граматика НМ.....	6
Змістовий модуль II. Лексикологія та стилістика НМ	7
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Теоретичні основи німецької мови»	8
V. Плани лекцій і практичних занять	9
VI. Завдання для самостійної роботи студента.....	13
VII. Карта самостійної роботи студента	13
VIII. Орієнтовний перелік питань до екзамену	14
IX. Система поточного та підсумкового контролю.....	15
X. Методи оцінювання навчальних досягнень студентів	17
XI. Методи навчання	17
XII. Методичне забезпечення курсу	17
XIII. Рекомендована література	17

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Теоретичні основи німецької мови» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою іноземних мов і методик їх навчання Педагогічного інституту на основі освітньо-професійної програми напряму підготовки «Початкова освіта», ОКР «бакалавр» відповідно до навчального плану.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати бакалавр, відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Теоретичні основи німецької мови», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

«Теоретичні основи німецької мови» є складовою частиною дисциплін лінгвістичного циклу вибіркового блоку. Їх вивчення передбачає розв'язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації, зокрема: опанування системою знань про характерні особливості німецької мови, професійної підготовки висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців у галузі освіти відповідно до вітчизняних та європейських стандартів; професійно-педагогічну діяльність вчителя початкової школи.

Мета курсу – ознайомити з основними лінгвістичними явищами і поняттями німецької мови, а також найбільш важливими подіями в історії Німеччини, що вплинули на еволюцію мови, особливості її лексики, фонетики, граматики, функціонально-комунікативну та експресивно-семантичну диференціацію складу сучасної німецької мови; забезпечити розуміння усвідомленого вивчення теоретичних основ як базису для оволодіння іншомовною діяльністю; формувати вміння аналізувати та інтерпретувати мовні явища і факти, що, у свою чергу, сприятиме розвитку методичної компетенції студентів, їх наукової і професійної підготовки відповідно до державних та європейських стандартів, потреб суспільства.

Завдання курсу:

- ознайомлення та засвоєння знань з історії німецької мови, теоретичної фонетики та теоретичної граматики німецької мови, лексикології сучасної німецької мови, стилістики сучасної німецької мови;
- аналіз основних лінгвістичних явищ, фактів і понять німецької мови;
- аналіз текстів та їх інтерпретація;
- формування умінь лексичного, фонетичного та граматичного аналізу лінгвістичних явищ, реферування мовознавчих джерел, підготовка усних розгорнутих відповідей із теоретичних питань дисципліни;
- прогнозування перспектив продовження навчання за освітньою програмою бакалавра з отриманням положень Лісабонської угоди;
- прогнозування перспектив мобільності на європейському ринку праці.

У процесі вивчення курсу важливо зосередити увагу на засвоєнні знань із таких питань: фонетичні, граматичні, лексичні, стилістичні особливості німецької мови.

Підвищенню ефективності практичних занять сприятиме передбачене програмою застосування електронного навчального курсу «Теоретичні основи німецької мови», який систематизує інтерактивну взаємодію викладача і студента, студентів між собою засобами е-технологій упродовж усього часу вивчення означеної навчальної дисципліни.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

І. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс: підготовка бакалаврів	Галузь знань, напрям підготовки, ОКР	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 3	Галузь знань: 0101 «Педагогічна освіта»	Вибіркова Рік підготовки: 4 Семестр: VII, VIII Аудиторні заняття: 28 Лекції: 14 Практичні заняття: 14 Самостійна робота: 40 Модульний контроль: 4 Семестровий контроль: 36 Форма контролю: екзамен
Змістових модулів: 2	Напрям підготовки: 6.010102 «Початкова освіта»	
Загальна кількість годин: 108	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»	
Кількість аудиторних годин на тиждень: 1		

ІІ. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п.п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудит.	Лекції	Практ.	Самост.	МКР	
СЕМЕСТР VII								
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. ІСТОРІЯ НМ. ТЕОРЕТИЧНА ФОНЕТИКА ТА ГРАМАТИКА НМ								
1.	Тема 1. Початок історії Німеччини. Німеччина середньовіччя. Формування нац. літ. мови. Сучасна НМ			2	2	5		
2.	Тема 2. Звукова субстанція і шляхи її аналізу та опису. Варіанти вимови німецької мови			2		5		
3.	Тема 3. Артикуляційні та функціональні аспекти звуків мови. Склад, наголос та інтонація в НМ			2	2	5		
4.	Тема 4. Морфологія та синтаксис НМ. Частини мови: самостійні та службові. Типи речень. Просте речення. Класифікація простих речень. Складносурядне та складнопідрядне речення			2	2	5		
Модульна контрольна робота 1								
Разом за семестр VII								
СЕМЕСТР VIII								
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ. ЛЕКСИКОЛОГІЯ ТА СТИЛІСТИКА НМ								
5.	Тема 5. Морфемна структура та етимологічні джерела слів в АМ			2	2	5		
6.	Тема 6. Словотвір в НМ. Семасіологія, фразеологія			2	2	5		
7.	Тема 7. Стилістична диференціація НМ. Явище виражальних засобів в НМ. Виражальні засоби та стилістичні прийоми на морфологічному рівні			2	2	5		
8.	Тема 8. Виражальні засоби та стилістичні прийоми на фонет. рівні. Виражальні засоби та стилістичні прийоми на лексико-семантичному та синтаксичному рівнях			2	5			
Модульна контрольна робота 2								
Семестровий контроль								
Разом за семестр VIII								
Разом за навчальним планом								

ІІІ. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СЕМЕСТР VII

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. ІСТОРІЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ. ТЕОРЕТИЧНА ФОНЕТИКА ТА ГРАМАТИКА НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Тема 1. Вступ. Початок історії Німеччини. Німеччина середньовіччя. Формування національної літературної мови (15-17ст.). Сучасна німецька мова(НМ)

Вступ. Предмет дослідження, основні цілі, задачі та поняття курсу історії НМ. Три основні періоди в історії НМ. Німеччина в період стародавньої історії.

Німеччина в період середньовіччя.

Історичні передумови з 15 ст. – 17 ст. Умови для мовознавчої єдності. Формація національної літературної НМ. Розмовна літературна НМ. Географічна експансія НМ. Німецька мова сьогодні.

Тема 2. Звукова субстанція і шляхи її аналізу та опису. Варіанти вимови німецької мови.

Вживання мови в усній вербальній комунікації. Вимова як засіб усної форми мови. Звукова структура мови та її компонентів: система звуків, структура складу, наголос у слові, інтонація. Одиниці мови. Фонетика як наука та її галузі. Фонетика та фонологія. Теорії навчання вимови сьогодення.

Визначення слова «варіант». Основні варіанти вимови НМ. Соціальне надавання форми НМ. Норми вимови та її кодифікації. Словники вимови НМ. Варіації нормативної/ літературної НМ.

Тема 3. Артикуляційні та функціональні аспекти звуків мови. Склад, наголос та інтонація в НМ

Аспекти звуків мови. Звуки мови як артикуляційні одиниці і проблема їх класифікації. Класифікація голосних в НМ. Класифікація приголосних в НМ. Функціональний аспект звуків мови. Теорія фонеми як основи фонології. Три аспекти і три функції фонеми. Голосні та приголосні злиття у зв'язній мові: коартикуляційні явища.

Склад як невід'ємна частина слова. Функції складу. Типи складів в НМ. Теорія утворення складу. Основні правила утворення складу в НМ. Поділ слова на склади. Природа словесного наголосу. Типи наголосу в НМ. Тенденції словесного наголосу. Функції словесного наголосу. Зразки словесного наголосу. Розміщення наголосу в НМ. Варіації наголосу у слові. Загальні поняття просодії. Інтонація як комплексна одиниця просодійних характерних рис. Основні функції інтонації. Висота тону в інтонації. Тональна одиниця як мінімальна одиниця опису інтонації. Рівень наголосу в речені/висловлюванні як просодичне узвишшя (надання великого значення/ сили). Ритм.

Тема 4. Морфологія та синтаксис НМ. Частини мови: самостійні та службові. Типи речень. Просте речення. Класифікація простих речень. Складносурядне та складнопідрядне речення

Вступ. Предмет дослідження, основні цілі, задачі та поняття курсу теоретична граматика. Мова та мовлення. Морфологія та синтаксис. Частини мови. Іменник. Основні характеристики іменника. Граматичні категорії іменника в НМ: граматична категорія роду; граматична категорія відмінку; граматична категорія числа. Артикль. Дієслово. Основні характеристики дієслова. Граматичні категорії дієслова в НМ: граматична категорія часу; граматична категорія виду; граматична категорія стану; граматична категорія способу; граматична категорія особи та числа. Узгодження часів.

Основні характеристики синтаксису. Основні синтаксичні поняття. Синтаксичні відносини. Структура речення. Класифікація речень. Актуальне членування речення. Просте речення як монопредиктивна одиниця. Складова структура простого речення. Класифікація простих речень.

Складносурядне речення і типи сурядного зв'язку. Сполучники і прислівникові координатори. Позначений сурядний зв'язок і непозначений сурядний зв'язок. Підрядний зв'язок як діагностичний зразок для сурядного зв'язку. «Відкриті» і «закриті» конструкції. Складнопідрядне речення як поліпредиктивна конструкція. Актуальне членування в складнопідрядному речені. Типи складнопідрядних речень.

СЕМЕСТР VIII

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ЛЕКСИКОЛОГІЯ ТА СТИЛІСТИКА НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Тема 5. Морфемна структура та етимологічні джерела слів в німецькій мові

Вступ. Предмет дослідження, основні цілі, задачі та поняття курсу лексикологія НМ. Морфеми: кореневі морфеми, афікси, основи. Структурні типи німецького слова: прості слова, похідні слова, складні слова, складні похідні слова. Запозичені слова. Інтернаціональні слова. Архаїзми. Неологізми.

Тема 6. Словотвір в НМ. Семасіологія, фразеологія

Словотвір. Основні поняття. Шляхи утворення слів: афікація, складання слів, редуплікація, фразові дієслова, конверсія, субстантивація, фразові іменники, скорочення: контрактура, абревіатура, реверсія, зміна наголосу у слові, чегування звуків (градація), звуки наслідування (ономатопія), лексикалізація множини іменників. Лексичне значення та семантична структура слова в НМ. Зміна значення. Трансференція назви. Семантичні групи слів. Семантичні відношення в парадигматиці. Синоніми. Евфемізми. Омоніми. Семантичні поля: гіпонемія. Функціональні семантичні класи. Класифікація фразеологічних одиниць на базі семантичного принципу. Класифікація на базі структурального принципу. Класифікація згідно відмінності в їх функціях в комунікації. Семантичні відношення в фразеології.

Тема 7. Стилістична диференціація НМ. Явище виражальних засобів в НМ. Виражальні засоби та стилістичні прийоми на морфологічному рівні

Словниковий склад НМ. Нейтральний, літературний та розмовний словники НМ. Спеціальний літературний словник НМ: терміни, професіоналізми, поетичні та епістолярні слова, архаїчні слова, слова, що вийшли з ужитку, застарілі слова, варваризми, чужоземні слова, неологізми. Спеціальний розмовний словник НМ: слова скорочення, слова-злиття, складні слова, слова гібриди жаргонізми, діалектизми, сленг, вульгарні слова, ідіоми.

Морфологічна стилістика. Виражальні засоби та стилістичні прийоми на морфологічному рівні: перестановка, субстантивація, незвичне використання артиклів, транспозиція дієслів, транспозиція прикметників, транспозиція займенників.

Тема 8. Виражальні засоби та стилістичні прийоми на фонетичному рівні. Виражальні засоби та стилістичні прийоми на лексико-семантичному та синтаксичному рівнях

Виражальні засоби та стилістичні прийоми на лексико-семантичному та синтаксичному рівнях. Фонетичні виражальні засоби та стилістичні прийоми: віршування, рима, ритм, манера виконання, алітерація, асонанс, ономатопія, мелодія. Графічні виражальні засоби: пунктуація, текстова сегментація, параграф, частини, підрозділи, заголовок

Фігури заміщення. Фігури кількості: гіпербола, місіс, літота. Фігури якості: метонімія, синекдоха, перифраза, евфемізм, метафора, епітет, антономазія, персоніфікація, алегорія, іронія. Фігури комбінування: Фігури ідентичності: Сімілія (порівняння), синоніми. Фігури контрастування: оксюморон, парадокс, протиставлення. Фігури нерівності: зевгма, каламбур (gra слів, gra за вимовою).

Редукція моделі речення: еліпсис, називні речення, приривання (апосіопесія), асиндетон, роздроблення. Розширення моделі речення: повтор, перелік, тавтологія, полісіндeton, паралельні конструкції. Зміна порядку слів: інверсія, відокремлення членів речення. Перенесення значення речення: риторичне запитання та інші варіанти.

ІV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ»

Разом: 108 год., лекції – 14 год., практичні заняття – 14 год., самостійна робота – 40 год., модульний контроль – 4 год., семестровий контроль – 36 год.

V. ПЛАНІ ЛЕКЦІЙНИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

СЕМЕСТР VII

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ІСТОРІЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ. ТЕОРЕТИЧНА ФОНЕТИКА ТА ГРАМАТИКА НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Лекція 1. Початок історії Німеччини. Німеччина середньовіччя. Формування національної літературної мови (15-17ст.). Сучасна німецька мова(НМ)

(2 год.)

1. Три основні періоди в історії німецької мови. Німеччина в період стародавньої історії. Німеччина в період середньовіччя. Історичні передумови з 12-14 ст. Діалекти німецької мови періоду середньовіччя. Перші ранні пам'ятники письменності. Мартін Лютер. Розквіт літератури в 14 сторіччі. Зміни в алфавіті та письмі.
2. Історичні передумови з 15 ст.–17 ст. Умови для мовознавчої єдності.
3. Формація національної літературної німецької мови. Розмовна літературна німецька мова. Національні варіанти.
4. Німецька мова сьогодні.

Практичне заняття 1

(2 год.)

1. Три основні періоди в історії німецької мови. Німеччина в період стародавньої історії. Німеччина в період середньовіччя. Історичні передумови з 12-14 ст. Діалекти німецької мови періоду середньовіччя. Перші ранні пам'ятники письменності. Мартін Лютер. Розквіт літератури в 14 сторіччі. Зміни в алфавіті та письмі.
2. Історичні передумови з 15 ст.–17 ст. Умови для мовознавчої єдності.
3. Формація національної літературної німецької мови. Розмовна літературна німецька мова. Національні варіанти.
4. Німецька мова сьогодні. **Література:** [3; 8; 10; 13]

Лекція 2. Звукова субстанція і шляхи її аналізу та опису. Варіанти вимови німецької мови

Вживання мови в усній вербалній комунікації. Вимова як засіб усної форми мови. Звукова структура мови та її компонентів: система звуків, структура складу, наголос у слові, інтонація. Одиниці мови. Фонетика як наука та її галузі. Фонетика та фонологія.

Аспекти звуків мови. Звуки мови як артикуляційні одиниці і проблема їх класифікації. Класифікація голосних в німецькій мові. Класифікація приголосних в німецькій мові. Функціональний аспект звуків мови. Теорія фонеми як основи фонології. Три аспекти і три функції фонеми. Голосні та приголосні злиття у зв'язній мові: коартикуляційні явища.

Література [1; 3; 12; 13]

Лекція 3. Артикуляційні та функціональні аспекти звуків мови. Склад, наголос та інтонація в НМ (2 год.)

Склад як невід'ємна частина слова. Функції складу. Типи складів в німецькій мові. Теорія утворення складу. Основні правила утворення складу в німецькій мові. Поділ слова на склади. Природа словесного наголосу. Типи наголосу в німецькій мові. Тенденції словесного наголосу. Функції словесного наголосу. Зразки словесного наголосу. Розміщення наголосу в німецькій мові. Варіації наголосу у слові. Загальні поняття просодії. Інтонація як комплексна одиниця просодійних характерних рис. Основні функції інтонації. Висота тону в інтонації. Тональна одиниця як мінімальна одиниця опису інтонації. Рівень наголосу в реченні/висловлюванні як просодійне узвищання (надання великого значення \ сили). Ритм.

Визначення слова «варіант». Основні варіанти вимови німецької мови. Проблеми нормативної німецької мови. Норми вимови та її кодифікації. Словники вимови німецької мови. Варіації нормативної/ літературної німецької мови.

Теорії навчання вимови сьогодення.

Практичне заняття 2

(2 год.)

Вживання мови в усній вербалній комунікації. Вимова як засіб усної форми мови. Звукова структура мови та її компонентів: система звуків, структура складу, наголос у слові, інтонація. Одиниці мови. Фонетика як наука та її галузі. Фонетика та фонологія.

Аспекти звуків мови. Звуки мови як артикуляційні одиниці і проблема їх класифікації. Класифікація голосних в німецькій мові. Класифікація приголосних в німецькій мові. Функціональний аспект звуків мови. Теорія фонеми як основи фонології. Три аспекти і три функції фонеми. Голосні та приголосні злиття у зв'язній мові: коартикуляційні явища.

Склад як невід'ємна частина слова. Функції складу. Типи складів в німецькій мові. Теорія утворення складу. Основні правила утворення складу в німецькій мові. Поділ слова на склади. Природа словесного наголосу. Типи наголосу в німецькій мові. Тенденції словесного наголосу. Функції словесного наголосу. Зразки словесного наголосу. Розміщення наголосу в німецькій мові. Варіації наголосу у слові. Загальні поняття просодії. Інтонація як комплексна одиниця просодійних характерних рис. Основні функції інтонації. Висота тону в інтонації. Тональна одиниця як мінімальна одиниця опису інтонації. Рівень наголосу в реченні/висловлюванні як просодійне узвищі (надання великого значення \ сили). РитмЛітература [1; 3; 12; 13]

Лекція 4. Морфологія та синтаксис НМ. Частини мови: самостійні та службові. Типи речень.

Просте речення. Класифікація простих речень. Складносурядне та складнопідрядне речення.

(2 год.)

1. Предмет дослідження, основні цілі, задачі та поняття курсу теоретична граматика.
2. Мова та мовлення.
3. Морфологія та синтаксис.
4. Частини мови: самостійні та службові.
5. Типи речень.
6. Просте речення. Класифікація простих речень.
7. Складносурядне та складнопідрядне речення.

Практичне заняття 3

(2 год.)

Мова та мовлення. Морфологія та синтаксис. Частини мови. Іменник. Основні характеристики іменника. Граматичні категорії іменника в НМ.

Просте речення. Класифікація простих речень. Складносурядне та складнопідрядне речення. Основні характеристики синтаксису. Основні синтаксичні поняття. Синтаксичні відносини. Структура речення. Класифікація речень. Актуальне членування речення.

Просте речення як монопредикативна одиниця. Складова структура простого речення. Класифікація простих речень. Складносурядне речення і типи сурядного зв'язку. Сполучники і прислівникові координатори. Позначений сурядний зв'язок і непозначений сурядний зв'язок. Підрядний зв'язок як діагностичний зразок для сурядного зв'язку. «Відкриті» і «закриті» конструкції. Складнопідрядне речення як поліпредикативна конструкція. Типи складнопідрядних речень (підрядні підметові, підрядні присудкові, підрядні додаткові, підрядні означальні, підрядні обставинні).

Література: [3; 5; 6; 13]

СЕМЕСТР VIII

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ЛЕКСИКОЛОГІЯ ТА СТИЛІСТИКА НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Лекція 5. Морфемна структура та етимологічні джерела слів в німецькій мові мові

(2 год.)

1. Вступ. Предмет дослідження, основні цілі, задачі та поняття курсу лексикологія німецької мови.
2. Морфеми: кореневі морфеми, афікси, основи.
3. Структурні типи німецького слова: прості слова, похідні слова. складні слова, складні похідні слова. Запозичені слова.

Практичне заняття 4

(2 год.)

Вступ. Предмет дослідження, основні цілі, задачі та поняття курсу лексикологія НМ.

Морфеми: кореневі морфеми, афікси, основи.

Структурні типи англійського слова: прості слова, похідні слова, складні слова, складні похідні слова. Запозичені слова. Інтернаціональні слова. Архаїзми. Неологізми.

Література: [2; 3; 7; 13]

Лекція 6. Словотвір в НМ. Семасіологія, фразеологія

(2 год.)

1. Словотвір. Основні поняття.
2. Шляхи утворення слів (афікація, складання слів, редуплікація, фразові дієслова, конверсія, субстантивація, ад'ективізація, фразові іменники, скорочення: контрактура, абревіатура, реверсія, зміна наголосу у слові, чергування звуків (градація), звуки наслідування (ономатопія), лексикалізація множини іменників).
3. Зміна значення (Трансференція назви). Семантичні групи слів.
4. Семантичні відношення в парадигматиці. Синоніми. Евфемізми. Омоніми. Семантичні поля: гіпонемія. Функціональні семантичні класи.
5. Класифікація фразеологічних одиниць на базі семантичного принципу. Класифікація на базі структурального принципу. Класифікація згідно відмінності в їх функціях в комунікації.
6. Семантичні відношення в фразеології.

Практичне заняття 5

(2 год.)

Словотвір. Основні поняття. Шляхи словотвору.

Афікація. Складання слів. Редуплікація. Фразові дієслова. Конверсія. Субстантивація. Ад'ективізація. Фразові іменники. Скорочення: контрактура, абревіатура. Реверсія. Зміна наголосу у слові. Чередування звуків (градація). Звуки наслідування (ономатопія). Лексикалізація множини.

Зміна значення (Трансференція назви). Семантичні групи слів. Семантичні відношення в парадигматиці. Синоніми. Евфемізми. Омоніми. Семантичні поля: гіпонемія.

Класифікація фразеологічних одиниць на базі семантичного принципу. Класифікація на базі структурального принципу. Класифікація згідно відмінності в їх функціях в комунікації. Семантичні відношення в фразеології.

Література: [2; 3; 7; 13]

Лекція 7. Стилістична диференціація НМ. Явище виражальних засобів в НМ. Виражальні засоби та стилістичні прийоми на морфологічному рівні

(2 год.)

1. Стилістика НМ як наука.
2. Словниковий склад НМ. Нейтральний, літературний та розмовний словники НМ.
3. Спеціальний літературний словник НМ: терміни, професіоналізми, поетичні та епістолярні слова, архаїчні слова, слова, що вийшли з ужитку, застарілі слова, варваризми, чужоземні слова, неологізми.
4. Спеціальний розмовний словник НМ: слова скорочення, слова-злиття, складні слова, слова гібриди жаргонізми, діалектизми, сленг, вульгарні слова, ідіоми.
5. Фонетичні та графічні виражальні засоби.
6. Стилістичні прийоми (віршування, рима, ритм, манера виконання, алітерація та асонанс, ономатопія, мелодія, пунктуація, текстова сегментація, параграф, частини та підрозділи, заголовок).

Практичне заняття 6

(2 год.)

Словниковий склад НМ.

Нейтральний, літературний та розмовний словники НМ. Спеціальний літературний словник НМ: терміни, професіоналізми, поетичні та епістолярні слова, архаїчні слова, слова, що вийшли з ужитку, застарілі слова, варваризми, чужоземні слова, неологізми. Спеціальний розмовний словник НМ: слова скорочення, слова-злиття, складні слова, слова гібриди жаргонізми, діалектизми, сленг, вульгарні слова, ідіоми.

Морфологічна стилістика. Виражальні засоби та стилістичні прийоми на морфологічному рівні. Морфологічна стилістика. Перестановка. Субстантивація. Незвичне використання артиклів. Транспозиція дієслів. Транспозиція прикметників. Транспозиція займенників.

Література: [3; 4; 11; 13]

Практичне заняття 7. Виражальні засоби та стилістичні прийоми на фонетичному рівні.

Виражальні засоби та стилістичні прийоми на лексико-семантичному та синтаксичному рівнях
(2 год.)

Фонетичні та графічні виражальні засоби та стилістичні прийоми. Віршування. Рима, ритм. Манера виконання. Алітерація. Асонанс. Ономатопея. Мелодія. Пунктуація. Текстова сегментація. Параграф. Частини та підрозділи. Заголовок.

Фігури заміщення. Фігури кількості: гіпербола, міосис, літота. Фігури якості: метонімія, синекдоха, перифраза, евфемізм, метафора, епітет, антономазія, персоніфікація, аллегорія, іронія.

Фігури комбінування. Фігури ідентичності: Сімілія (порівняння), синоніми. Фігури контрастування: оксюморон, парадокс, протиставлення. Фігури нерівності: клімакс, антиклімакс, зевгма, каламбур (gra за wimovoю).

Редукція моделі речення: еліпсис, називні речення, приривання (апосіопесія), асиндетон, роздроблення. Розширення моделі речення: повтор, перелік, тавтологія, полісиндетон, паралельні конструкції.

Зміна порядку слів: інверсія, відокремлення членів речення. Перенесення значення речення: риторичне запитання та інші варіанти.

Література: [3; 4; 11; 13]

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ **СЕМЕСТР VII**

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. ІСТОРІЯ НМ. ТЕОРЕТИЧНА ФОНЕТИКА ТА ГРАМАТИКА НМ (20 год.)

1. Основні періоди в історії формування НМ та культури. Історичні передумови формування нац. літературної мови Німеччини (5 год.)
2. Аспекти звуків мови, звуки мови як артикуляційні одиниці і проблему їх класифікації. Класифікація голосних та приголосних в НМ (5 год.)
3. Типи складів, основні правила утворення складу та поділ слова на склади. Природа, типи, функції словесного наголосу та інтонації в НМ (5 год.)
4. Морфологія та синтаксис, частини мови. Прості, складносурядні та складнопідрядні речення (5 год.)

СЕМЕСТР VIII

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ. ЛЕКСИКОЛОГІЯ ТА СТИЛІСТИКА НІМЕЦЬКОЇ МОВИ (20 год.)

1. Особливості структури слова в НМ. Етимологічні особливості словника НМ (5 год.)
2. Шляхи утворення слів в НМ. Фразеологічні одиниці (5 год.)
3. Засоби та стилістичні прийоми на морфологічному рівні. Зразки стилів мови (5 год.)
4. Фонетичні виражальні засоби та стилістичні прийоми. Зразки фігур контрастування: оксюморон, парадокс, протиставлення (5 год.)

VII. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академ. контроль	Бали	Термін вик-ння
--------------------------------	------------------	------	----------------

СЕМЕСТР VII

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. ІСТОРІЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ. ТЕОРЕТИЧНА ФОНЕТИКА ТА ГРАМАТИКА НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

1. Основні періоди в історії формування НМ та культури. Історичні передумови формування нац. літературної мови Німеччини (5 год.)	Поточні консультації	5	1 – 4 тиждень
2. Аспекти звуків мови. Класифікація голосних та приголосних в НМ (5 год.)	Поточні консультації	5	1 – 4 тиждень
3. Типи складів. Природа, типи, функції словесного наголосу та інтонації в НМ (5 год.)	Поточні консультації	5	1 – 4 тиждень
4. Морфологія та синтаксис, частини мови. Прості, складносурядні та складнопідрядні речення (5 год.)	Поточні консультації	5	1 – 4 тиждень
Разом за семестр VII: 20 год.	Разом за семестр VII: 20 балів		

СЕМЕСТР VIII

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ. ЛЕКСИКОЛОГІЯ ТА СТИЛІСТИКА НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

1. Особливості структури слова в НМ. Етимологічні особливості словника НМ (5 год.)	Поточні консультації	5	1 – 4 тиждень
2. Шляхи утворення слів в НМ. Фразеологічні одиниці (5 год.)	Поточні консультації	5	1 – 4 тиждень
3. Засоби та стилістичні прийоми на морфологічному рівні. Зразки стилів мови (5 год.)	Поточні консультації	5	1 – 4 тиждень
4. Фонетичні виражальні засоби та стилістичні прийоми. Зразки фігур контрастування (5 год.)	Поточні консультації	5	1 – 4 тиждень
Разом за семестр VIII: 20 год.	Разом за семестр VIII: 20 балів		
Разом за навчальним планом: 40 год.	Разом: 40 балів		

VIII. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Граматика, її сутність та місце серед інших лінгвістичних наук.
2. Історичні етапи і основні напрямки розвитку граматичних теорій у вітчизняній та зарубіжній германістиці.
3. Морфологія як окремий розділ граматики.
4. Частини мови. Таксономія. Основні підходи до їх таксономії.
5. Іменник як частина мови.
6. Займенник як іменна частина мови.
7. Прикметник як іменна частина мови.
8. Дієслово як частина мови.
9. Службові частини мови у німецькій граматиці. Прийменник.
10. Службові частини мови у німецькій граматиці. Сполучник.
11. Синтаксис як окремий розділ грамматики.
12. Слово та словосполучення як базові одиниці синтаксиса.
13. Теорія членів речення.
14. Теорія речення. Просте і складне речення.
15. Традиційні методи синтаксичного аналізу.
16. Складне речення.
17. Таксономія складного речення.
18. Надфразова єдність і текст.
19. Категорії тексту.
20. Типологія текстів.
21. Теорія мовленнєвих актів.
22. Значущі теоретики граматики: В. Г. Адмоні, Г. Пауль, Г. Вайнрих, Й. Вербен, Г.Глінц.
23. Граматика залежностей.
24. Генеративна граматика.
25. Функціональна граматика.
26. Основні фактори комунікації.
27. Прагматика речення.
28. Текст і дискурс як основні поняття дискурсології.
29. Соціальні норми та максими спілкування. Стратегії і тактики вербальної комунікації.
30. Психо-когнітивний базис людського спілкування: усна, письмова комунікація, комунікація як діяльність.
31. Граматика відмінку.
32. Граматичні дослідження радянських германістів.
33. Основи експресивного синтаксису.
34. Тенденції розвитку сучасної німецької мови.
35. Концепція семантики речення Н. Д. Арутюнової.
 22. Фонетика як наука та її галузі.
 23. Використання мови в усній вербальній комунікації.
 24. Вимова як один із шляхів матеріалізації усної форми мови.
 25. Просодія як один із найважливіших явищ в німецькій мові.
 26. Порівняльна характеристика одиниць мови та одиниць мовлення.
 27. Головні варіанти вимови в німецькій мові.
 28. Класифікація німецьких голосних за артикуляцією.
 29. Класифікація німецьких приголосних за артикуляцією.
 30. Асиміляція як універсальна характерна ознака розмовної мови.
 31. Склад як невід'ємна частина слова.
 32. Типи складів в німецькій мові.
 33. Природа словесного наголосу в німецькій мові.
 34. Типи словесного наголосу в німецькій мові.

35. Функції словесного наголосу в німецькій мові.
50. Норми вимови та її кодування.
51. Проблема літературної німецької мови та її моделі для міжкультурної комунікації.
52. Предмет стилістики, її основні поняття.
53. Становлення та розвиток стилістики, її зв'язок з іншими науками.
54. Макро-і мікро стилістика.
55. Поняття “стиль”
55. Абсолютне стилістичне значення, його компоненти
56. Контекстуальне стилістичне значення
57. Стилістичні синоніми. Внутрішньо- та міжстилістична синонімія.
58. Стилістичне розшарування словарного складу НМ. Стилістичні рівні.
59. Стилістичне значення (забарвлення) слова: територіальне, часове, соціальне і гендерне.
60. Виразні ресурси фразеології НМ.
61. Словотворчі засоби НМ.
62. Характеристика вербалного та номінального стилів
63. Похідні слова, транспозиція, словоскладання з точки зору стилістики
64. Порядок слів та його стилістичні функції.
65. Асинтетичні/ полісинтетичні конструкції.
66. Членування речення, парцеляція, еліпсис, апозіопеза, інверсія тощо.
67. Загальна характеристика тропів.
68. Тропи, що базуються на перенесенні значення (метафора, метонімія).
69. Тропи, що базуються на описі (емфаза, періфраза).
70. Фігури додавання
71. Поняття “функціонального стиля”, критерії виділення функціональних стилів.
72. Розмовний стиль
73. Науковий стиль
74. Офіційно-діловий стиль
75. Публіцистичний стиль
76. Художній стиль.
77. Предмет лексикології, її основні поняття.
78. Проблеми та завдання лексикології, її розділи.
79. Методи дослідження словника.
80. П'ять основних концепцій мови.
81. Мовний знак та позамовний світ.
82. Мовний знак – конвенційний знак.
83. Три виміра мови: паралігматик, синтагматик та епідигматик.
84. Темпоральні аспекти мовного знаку: синхронія, діахронія та панкронія.
85. Слово та його проявлення у системі мови: лексема та слово лексема.
86. Слово: подвійна костеляція його змісту.
87. Точки зору на поняття “значення”.
88. Семіотичний трикутник.
89. Комплексність значення слова: три компонента.
100. Конфігурація семантичних ознак слова.
101. Типи значення слова.

IX. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення бакалаврів із дисципліни «Теоретичні основи німецької мови» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю.

Розрахунок рейтингових балів

№	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1	Відвідування лекцій	1	7	7
2	Відвідування практичних занять	1	7	7
3	Робота на практичному занятті	10	7	70
4	Виконання завдання з самостійної роботи (домашнього завдання)	5	8	40
7	Модульна контрольна робота	25	2	50
Екзамен (40 балів). Максимальна кількість балів без екзамену – 174 бали, коефіцієнт розрахунку $K = 2,9$				

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно - відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка «відмінно» виставляється за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.

Оцінка «добре» виставляється за вияв студентом повних, систематичних знань з дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури; здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але студент допускає несуттєвих помилок при викладанні матеріалу.

Оцінка «задовільно» виставляється за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною та додатковою літературою, передбаченою програмою; студент допускає суттєвих помилок при викладанні матеріалу, але спроможний усунути їх із допомогою викладача.

Оцінка «незадовільно» виставляється за викладення студентом матеріалу, що складає менше 50% необхідного обсягу; незнання основного активного словника і граматичних правил: невміння передати навчальну інформацію засобами іноземної мови адекватно, неспроможність дати відповіді на

запитання викладача. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

X. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи: *методи усного контролю*: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, виступ з доповіддю на задану тему, екзамен; *методи письмового контролю*: модульні контрольні роботи, проекти, ессе; *методи взаємоконтролю та самоконтролю* (уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз).

XI. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі навчання застосовуються такі методи: практичні заняття; поточні консультації; самостійна робота студентів.

XII. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- робоча навчальна програма з дисципліни «Теоретичні основи німецької мови»;
- підручники та посібники з навчання теоретичним основам німецької мови;
- програмно-методичні розробки для інтерактивної дошки СМАРТ.

XIII. РЕКОМЕДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Бах А. История немецкого языка: Пер. с нем. — М., 1956.
2. Белозьорова Ю.С. Теоретична граматика німецької мови: Навчально–методичний посібник / Белозьорова Ю.С., Герасимова Г.Л., Приходько А.М. – Запоріжжя : ЗНУ, 2007. – 74 с.
3. Брандес М.Н. Практикум по стилистике нем.яз. - М.: Высшая школа, 1990. – 142 с. (на нем.яз.).
4. Гінка Б.І. Лексикологія німецької мови: лекції та семінари. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2010. – 416с.
5. Левицький В.В. Історія німецької мови. Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 216 с.
6. Москальская О. И. История немецкого языка (на нем. языке). — М.; Л., 1965.
7. Никитина Р.С. Задания к практическим и семинарским занятиям по стилистике нем.яз. – Донецк: ДонГУ, 1985. – 20 с.
8. Ризель Э.Г., Шендельс Е.И. Стилистика немецкого языка. Учебник для институтов и факультетов иностранных языков. (на нем. яз.). – М.: Высшая школа, 1975. - 316 с.
9. Риттер Е. Н. Практические занятия по истории немецкого языка (на нем. языке). — Л., 1963.
10. Стеріополо О.І. Теоретичні засади фонетики німецької мови. Підручник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. – 320 с.
11. Тимченко Є. П. Порівняльна стилістика німецької та української мов. – Вінниця: «Нова книга», 2006. – 239с. (на нім. мові).

Додаткова:

12. Paul H. Deutsche Grammatik : [in 5 Bd.] / Paul H. – Halle/Saale : Max Niemeyer, 1957.
Bd. 1. – 1957. - 378 S.;
Bd. 2. – 1957. - 344 S.;
Bd. 3. – 1957. – 456 S.;
Bd. 4. – 1957. – 425 S.;
Bd. 5. – 1957. – 142 S.